

BAJA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BAJÁN

Kéziratokat nem adunk vissza — Börtönteljes leveleket nem fogadjunk el.

FELELŐS SZERKESZTŐ: ROTHCHILD ZSIGMOND
KIADÓTULAJDONOS: CSERNICSEK IMRE.

Megjelenik minden szardán és szombaton.

EGYES SZÁM 2 FILLÉR

Március tizenötödike.

Egy hijján hatvan esztendeje, hogy a lelkes pesti ifjuság ezrei, élükön a magyar poezis örök dicsőségével, Petőfi Sándorral, széttördeltéka sajtó békóit és imádságos ajakkal köszöntötték a gondolatszabadság glóriás tündérasszonyát, a ki, a nehéz varázslat nyugétől megváltva, vakító fényözönben kelt ki börtönéből, és a lelkes tömeg örömrivalgása közepette suhant végig az utcákon, a tereken, a mezőkön, az egész országon.

Kevesen vannak már akik ezt a tüneményes jelenséget látták. Nap-nap után térnek apáikhoz e históriai napnak szemtanúi; de a diadalmas órák drága zsákmányát reánk hagyták örökségül.

Az a kérdés már most, megbecsüljük-e ezt az örökséget? Azzal a szent fogadalmmal veszük-e magunkhoz,

hogy megőrizzük a maga szeplőtlen ragyogásában, avagy tékozló fiu módjára könnyelműen elharácsoljuk ezt a kincset. Fájó szívvel látjuk, hogy akadnak közöttünk eltévedett lelkek, akik nem tudják vagy nem akarják megérteni a gondolat szabadságának mesés nagy értékét. Mert nagy az értéke ennek a szabadságnak. Nincsen a világnak oly gazdag gyémántmezője, amely fölérne vele, Nincs az életnek olyan gyönyörűsége, amelyért fölcsérélni szabadna. Mert gondolat-szabadság nélkül nincsen szabadság, szabadság nélkül nincsen élet.

Minden nemzetnek drága a maga szabadsága. Kétszerte az nekünk, mert szünetlenül küzdenünk kell érte. Ejjelnappal résen kell lennünk, hogy orvámadás ne érje. Ugy kell örködnünk, mint hogy a tengerparti fény-

szoró vigyáz, amely az alkonyat beálltával szünet nélkül siklik végig sugaraival a zajló vízfodrokon, aggódó szemmel kémelve, nincs-e valahol veszedelem. S ha a távolban csak a legkisebb baj jelei mutatkoztak, a magyar sajtó volt mindig a legelső, amely ércszavával riadót kiáltott, s fegyverbe szólította a haza fiait. Ör helyén állott mindig, figyelve, éberen, soha el nem lankadt, soha el nem ernyedtt, fagyban-hóban mindig hiven kitartott.

Pedig bőven volt részünk a keserűségben, a sanyargatásban, az elnyomatásban. Volt idő, amikor mindent elvettek tőlünk, mindentől megfosztottak bennünket, ami egy nemzet létehez szükséges. De akkor is, a vak éjszaka félelmetes sötétjében is volt egy tündöklő csillagunk, amely biztató fényével új reményt szított,

Március 15.

Tavasról álmodom, fényes napsugárról,
A dicső szabadság fölkelit hajnaláról
Március 15! üdvözöllek téged,
Dicső szép multadba lelkem is betéved.

Ott vagyok, ott vagyok, hol feljött a hajnal
Csatára szólító riadóval, dallal:
Talpra magyar! le hangzott és a magyar
[talpon,
Győzni vagy meghalni a szentséges harcban.

Kard lett a bilincsből, fényes acéi-szabalya
Mely az ellenségnek a végórát szabja;
Kard lett a bilincsből és a kadból villám:
Mennyköveket szór az az ellenség sorján

Tágas harmeződin a had istenének
Egy szívvvel áldoznak az ifjak és vénék;
Fiatal férj megvált síró hitvesétől
S emelte a kardot, amerre sötétült.

— Ah, dicső szabadság, aranyos szabadság
Éltüket-vérüket népek neked adják,
Mégis olyan vagy te, mint a zengő hajnal
Mely sötétből kelsz ki tűnő viradattal.

Szabadság! Igazán ha eljőnné: végre:
Vérünkkel festenénk utat fel az égbe,
Megmondanók ott fenn az ég istenének:
A csillagok közé fogadjon be téged!

... Tavaszról álmodom, fényes napsugárról,
A dicső szabadság fölkelit hajnaláról.
Ragyogj fel, ragyogj fel, oh te dicső hajnal
S tündökölj az égen örök viradattal!

KRONIKA

Ideje volna már dalolnom
A márciusi ibolyáról,
Mít piros-arcu ifju lányka
Nappfényes utcasarkon áru.

Ideje volna! S oh, be könnyű!
Mert, bár nem éppen új a téma,
Bizton számít rá minden évben
A krónikát zengő poéma.

De jaj, ezuttal lám, kijátszott
A március minket galádul,
Nem látok, bár szemem kintézem
Leányt, ki ibolyákat áru.

Helyette dideregve, ázva
Ödög az utcasarki hordár,
S egykedvűséggel, mely bosszantó,
Csak vár, csak vár, minduntalan vár.

Légyottok szürke hirtívője,
Mít vársz naphosszat itt a sarkon?
Ne féj, kicsillan még a napfény,
S fejünkre biborsugarat fon.

De tartok tőle, sejttem, érzem,
Hogy akkor is dederegve állunk,
Mert a végetlen hosszú télben
Lefogyott legszebb — ideálunk.

S hiába kínál majd a sarkon
Ifju leányka ibolyát már,
Nem lesz oly illatos, mint egykor
Az édes szabadság-virágyszál.

Oly márciusra vár a lelkem,
Amely szabadság — ibolyát hoz,
Méltrón a nagy, a diadalmas
Nyenyenyőic szép márciusihoz.

Alkonyatkor . . .

Alkonyatkor messze hallik a harang;
Párja után messze elszáll a galamb.
Messze szállni könnyű a kis galambnak,
Amelyet oly sebes szárnyak ragadnak.

Elvonnélek én téged, de nem lehet,
Okul vetik a te szegénységedet,
Nem tekintik égő szívem bánatát —
Rád döntenék az ég egyik oldalát.

uj erői nyújtott a bizonytalanság utvesztőjében bolyongó lelkiünknek. Ez a csillag a magyar sajtó volt.

És ezt a sajtót tették szabaddá a márciusi ifjak. Ezért illeti meg őket örök halála a magyar nemzetnek. És ezért kell megbecsülnünk a gondolat-szabadság kivívásának drága örökségét.

Senki se nyuljon hozzá szentségtörő kézzel, senki se legyen oly vakmerő, hogy a sajtószabadság fenséges templomát kikezdi. Mert ha csak egy parányi vakolat hull ki belőle, veszély fenyegeti az egész épületet, amelyet ha kell, vére hullásával megvédelmezni minden honfinak szent kötelessége.

Gyöngéd megfátottsággal, de egyuttal büszke öntudattal, végtelen szeretettel, de egyuttal lángoló lelkesedéssel emlékezünk meg azokról, akik fölpattantották a zárt az addig börtönben szilárd gondolat-szabadság előtt a dicső tett évfordulóján boruljunk le márványkövére annak a fenséges templomnak, amelyet reánk hagytak, s amelyből zengzetesen bugszét a gondolat-szabadság bűbájos orgona szava. Hallgassuk áhitattal s ujjítsuk meg szívünkben a fogadalmat, hogy a sajtó szabadságát megvédjük mindhalálig.

És ha jó a zsoldos ellen,
Majd bevárjuk, mit teszen;
Inkább szurony a sziveken,
Mint bilincs a kezekben!

HIREK.

Megnyílt a gombos-erdői kompforgalom. A Gombos és Erdőd között föntartott kompközlekedés talán még soha se szünetelt olyan hosszú ideig, mint ezuttal, úgy, hogy aki Pécsről Baja, Zombor Szabadka és Szeged felé akart menni, kénytelen volt egész télen át Budapesten keresztül utazni. Végre most megtisztult a Duna a jégtől és tegnap siettek is már a kompforgalmat megnyitni melyen át tegnap a vonatok már közlekedtek is.

A gazdáközönség megtevesztését célozzák az idén (többnyire a morva Bisenből) általánosságban tartott plombok alatt szállított répamagokkal. Mint értesülünk a plombokra többnyire ez van rányomva: »Originalzüchtung Quedlinburg- vagy »Original Norddeutsche Saat«, természetesen a termelő megnevezése nélkül, mert hamis név nyomtatása bűnvádi eljárás volna maga után. A gazda sohase tudhatja, hogy ily névtelen és egyenesen megtevesztésre irányuló plombok alatt mi rejlik és mitféle magnak jutott birtokába. Ez alkalmamal megemlítjük, hogy éppen a múlt napokban fejtettük ki a takarmány-répamag termesztésére szolgáló anyarépak gondos megválasztásának és az impregnálásnak nagy jelentőségét. Most nyilatkozik az e téren első sorfokú nek elemert L i a h a r t György magyarvári tanár is, ki a "Köztelek"-ben egy kérésére azt feleli, hogy: Az impregnált répamag, melynek elárúsításával hazánkban M a u t h-

n e r Ödön budapesti czég foglalkozik, már hosszú idő óta jó hírnévnek örvend; mert e mag gyorsan és egyenletesen kelki s a répanóvények gyorsabban és erőteljesebben fejlődnek, ez olyan elvitathatatlan tény, amelyet tagadni nem lehet". Körültekintő és tapasztalt gazdáink különben ezt már nagyon jól tudják.

A városi lakosság halszükséglete. Darányi földmivélségi miniszter az összes törvényhatóságokhoz és rendezett tanácsú város polgármesteréhez nagyfontosságú körrendeletet intézett a városoknak hallal való ellátása ügyében. A körrendelet főbb pontjaiban így szól: Halgazdaságaink fokozódó fejlődése mindjobban lehetővé teszi egyes városok halszükségletének kielégítését. Közélemezési szempontból ez a körülmény annál jelentősebb, mert köztudomás szerint a hallus egyike a legegészségesebb táplálkozásoknak és főleg a mai huzdarágaas idején alkalmas a drága marhalus pótlására. A városok közélemezésének intézőinek tehát azon kell lenni, hogy a város határaitán igyekezzenek a lakosság halszükségletét kielégíteni. Legalkalmasabbak erre az élőviz mentén fekvő silány, vagy gazdaságilag egészen rossz minőségű olyan területek, amelyeket víz alá lehet borítani. Kijelenti a miniszter, hogy a maga részéről olyan törekvést, mely a városok halszükségleteinek ellátását tervezi, a legmészebb menő módon támogatja és ilyen vállalatoknak minden irányban kellő szakszerű utmutatásra díjtalanul rendelkezésre áll az országos halászati felügyelőség.

Elhunyt 48-as honvéd főhadnagy. Radány Kálmán volt 48-as honvédfőhadnagy, a bajai takarékpénztár ny. pénztárosa, 76 éves korában meghalt. Az elhunyt mint Klapka tábornok adjutána küzdötte végig a szabadságharcot, Baján pedig mint a takarékpénztárnak évek hosszú során át főtitkárviselője, általános népszerűségben állott.

A távírdaépítéset centralizációja. A posta távírda távbeszélő intézmény tudvalegőleg decentralizált szervezettel bír, amennyiben eléggé független igazgatóságok intézik el saját területeiken az ügyeket. Minden igazgatóság kebelében működött eddig egy építészeti osztály, amelynek feladata volt a direkción területen szükséges távírda és távbeszélő hálózatot kiépíteni, — továbbá ezen osztály gyakorolta a már megépített vonalak fölött a szükséges felügyeletet. Amint azonban értesülünk, ezen intézmény most teljesen központi szervezetet nyer, az építészeti osztályokat az összes igazgatóságoknak beszüntetik és a személyzetet a budapesti központba helyezik át, innét fogják a jövőben az építési munkálatokat teljesíteni. A centralizáció oka állítólag az, hogy nagyszámú távírda és távbeszélő építkezések vannak országsszerte tervbe véve, melyeket egységesen akarnak elintézni.

Harminc évi vakság után. Rendkívül érdekes, csodálatos dologról kapunk hírt. E szerint egy ember harminc évi vakság után visszanyerte a látó képességét. Braumberger Izidor zongora hangoló 30 évvel ezelőtt 9 éves korában egy rettenetes szerencsétlenségnek esett áldozatul. Egy kóbor komédiás társaság tartott vásártéren előadást. És ezen az előadáson a 9 esztendő Braumberger Izidorra ráesett egy benzín lámpa. A szerencsétlen fiút teljesen összeégett testtel vitték haza szülei lakására. A fiu hónapok rettenetes szenvedései után felgyógyult, de mindkét szemére megvakult. Közben a vakok intézeté-

ben megtanult zongorázni és zongorát hangolni. Mint ilyen tisztességes kenyérkeresetre tett szert, családot alapított. A múlt hetekben fájdalmat érzett a szemén. A hajai orvosok Budapestre utasították. Innét a héten azt a hírt tudatta családjával, hogy szemét operálják. Ma pedig csodálatos, majdnem hihetetlen hírt távirtozott haza a családjának: Azt, hogy harminc évi vakság után lát a szemén. Egyik szemén biztosan, a másik még kétséges. A zongorahangoló mesészerű csodálatos esetéről az egész városban beszélnek. Aki ismeri a derék Braumberger Izidort, szívből óhajtja, hogy a hír a valóságnak meg is feleljen. Családjá erősen reménykedik és bizik, hogy a család fő már nem mint világ alan ember jön haza.

A hajózás köréből. Az I. és, kir. szab. D. G. T. a következők értesítést adja: Az áruszállító Ordas-állomás kivételével, melynek megnyitása csak később történt az összes Dunagőzhajózási állomásokon az egymás közötti forgalomban folyó hó 12-én, ma kedden megkezdődött.

Életunt fiatal leány. Vizi Terézia szentesi illetőségű, szabadkai család-leány tejben gyufát oldott fel s a gyilkos italt megitta. — Haldokolva szállították a kórházba. Mátrahagyott — annyit ír, hogy megúnta az életet — pedig mindössze még csak 16 éves volt.

Orvos nem lehet gyógyszerár-tulajdonos. Andrassy Gyula gróf belügy-miniszter egy fölmerült esetből kifolyólag körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, amelyben tudomására hozta a hatóságoknak, hogy orvosi oklevéllel bíró gyógyszerár-tulajdonos orvosi gyakorlatot nem folytathat. A rendelet megokolásában kimondja, hogy ennek megengedése ellenkezék az érvényben lévő rendeletek intézkedéseivel és a közönség általános érdekeivel sem egyeztethető össze.

Szökés után letartóztatás. Kovács Dániel szabadkai kiskereskedő, miután hitelezőit megkárosította, Szabadkáról megszökött és ingóságait, valamint hitelbe vett árukészletét álnév használatával idegen helyre akarta küldeni. A hitelezők följelentésére az árukat a rendőrség visszatartotta a vasútpályaudvaron, Kovács Dánielt pedig elrendelt körözés útján sikerült Kecskeméten elfogni.

Selyemtenyészők figyelme: A földmivélségi miniszterium az orsz. selyemtenyészési felügyelőség útján az 1907. évi tenyésztésre ingyen ad selyempetét, illetve selyemhernyót mindazoknak, akik selyemtenyészéssel foglalkozni kívánnak s ez iránt jelentkeznek. A gubók bevéltási ára: I. oszt. l k. 20 lí, 0 l k. 20 f., de amennyiben a külföldi gubókat jemelkedének, a bevéltási árak nálunk is fel fognak emelkedni. Minden tenyésztő a hernyóval együtt minden gram után 3 iv tenyésztő papírt és drb. lyuggatói papírt is kap.

A bortermelők országos értekezlete. A magyar szőlősgazdák országos

Kérje ingyen

Magyar Borászati Egyesület
KONRAD JÁNOS
 1100 ÉVŐ UTCA 42. SZÁMÚ HÁZALATTAL
 BUDAPEST (2023. évi évad.) (Csehország.)

egyesülete egybehívására a magyar bortermelők március 24-én országos értekezletet tartanak Pozsonyban, melynek célja a magyar bor értékesítésének megvitatása és a helyes pincekezelés ismereteinek terjesztése.

Meghívó. Az öbectei függetlenségi és 48-as pártkör II. Rákóczi Ferenc és Kossuth Lajos, valamint a magyar szabadságharcok dicső vértanúinak és hőseinek emlékeztetésére vasárnap délután hazafias tárgyú hangversenyt rendez. Belépődíj 2, 1 K, 60 és 20 fill.

Magyar Otthon. Elsőrangú penzió. Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegáns berendezett különbejáratu szobák. Rézágnyak, fürdők, lift. Olcsó árak. Főherceg Sándor-utca 30. sz.

A »Vasárnapi Ujság« március 10-iki száma, 32 képet közöl, melyek nagyobb része a mult napok művészi eseményeit illusztrálja: Telepy Károly és Poll Hugó festményeinek kiállítását a Várbazárban. A szepirodalmi Sajtó Sándor és Lampérth Géza versei, Mikszáth Kálmán és Pekár Gyula eredeti s Wharton Edith angolból fordított regénye és Krúdy Gyula elbeszélése képviselik. Egyéb közlemények: tárcacikk a fővárosi villamos színházakról, a vas- és fémpari kiállítás érme, Petőfi soproni emléktáblája, Roald Amundsen sarkutazó arcképe és életrajza, idősb és ifjabb Abrányi Emil arcképe, közösen írt operájuk ismertetésével, képek a »Berlin« hajó katasztrófájáról, Garay Akos humoros rajzszorozata, életképek egy falusi kovácsműhelyből, tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. »Vasárnapi Ujság« előfizetési ára negyedévre négy korona, a »Világ-krónika«-val együtt négy korona 80 fillér, Megrendelhető a »Vasárnapi Ujság« kiadóhivatalában (Budapest IV., Egyetem-utca 4. sz.) Ugyonitt megrendelhető a »Képes-Néplap« a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

Hajeltávolító

Ölgyekfigyelmébe
»SZOMET« amerikai újdonság arc bármely részén és karon szőr kinövéseket könnyű kezeléssel pár perc alatt gyökerestől eltávolíthat biztos sikerrel. Használati utasítással diakréten küld 10 korona utávéttel magyarországi kizárólagos főraktárából:
SÓS KÁROLY, Marosvásárhely.

Szőlőoltványok

ministerleg előírt minőségben. 17 faj csemegé, 19 borfajban, háromféle alanyon, talajszén, merzes talajra is. Gyökeres vessző Portalis, Solonis, Monticola Aranion, Rupentris, Gamin No 1. és 2. kapható:

Vállalati szőlőtelepnél BILLED.

Torontál megye.
Legolcsóbb árak.
 készlet:
 271,000 oltvány, 250,000 gyökeres
AZ INTÉZŐSÉG

RETHY BELA
GYOGYSZERIA
CEMETEFUCZUKORKA
BÉKÉSCSABAN
 ÁRA 60 FILLER.

Köhögés, rakodtság és hurut ellen nincs jobb a **Réthy-féle pamattal cukorkánál**.
 Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-féleket kérjünk, mivel sok haszontalan utágnata van.
1 doboz 60 fillér.
 Csak RETHY-féleket fogadjunk el!

Biztos gyógyulást

talál mindenki a felette fájdalmas bajok

Rheuma Csuz Ischlas Zsába

ha csak egyszer is megpróbálja
AZ ÚJ SZERT.

SAMOL

Ha lakóhelyén levő gyógyszerüzletében »SAMOL« még nem volt a rakáron, tessék feni a főrakárhoz

FILÓ JÁNOS gyógyszerész, Budapest Matyas-tér 3.

»Samol« oly eddig ismeretlen, hatásos alkatrészt tartalmaz, melynek előállítás a legtöbb államban szabaddalmazva van. A budapesti ker. betegsegélyező puztár körházában, más számos körházban, orvosok és magánosok által kipróbálva. Használati utasítás s orvosi vélemények minden tubusnál.

Rheumát, Csúzt, Köszvényit,

feltétlenül és biztosan gyógyít a híres és minden házban nélkülözhetetlen
Dr. Arányi herkulesfürdői RHEUMA-OLAJ

Ajánlható kéz, láb, hát, mell s derekfájásnál, ütés, erőltetés, ficamodásoknál, fülfájás és fülzugás, fej- és fogfájásnál. Kapható a készítőnél:

Balla Sándor gyógyszer. Hódmezővásárhely, Kossuth tér
 Ára egy üvegnek 2 K. Próbaüveg 1 K, 6 K. rendelésnél ingyen csomagolás, bémintente **Vigyázz!** Egy próba mindent bizonyít. Ne nagyjuk magunkat lebeszélni.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD

Budapest, Váci-körút 60.,
 által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és göcséplőgépek,

szalmakaszalozók, járgány-csepplőgépek, löhère csepplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, repavágók, kukorica-morzsológók, darálóok, őrlőmalmok, egytemes szőlő-ekék, 2- és 3 vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

